

मराठी दैनिक

मराठी एकीकरण

बातमीपत्र

○संपादक : डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक

○उप संपादिका : .सौ. प्रीती दिपक नाईक

○कार्यकारी संपादक : श्री. विनोद दशरथ मेढे

● वर्ष -०५ ● अंक-१२१ ● मुंबई, बुधवार, ०३ डिसेंबर २०२५ ● पृष्ठ-८ ● मूल्य-५ रु.

MARATHI EKIKARAN BATMIPATRA

कुठे बुथ बाहेर, तर कुठे उमेदवारांच्या नातेवाईकांकडून पैशांचं वाटप

■ **बातमी /लेख, प्रीती दिपक नाईक**

महाराष्ट्रात स्थानिक स्वराज्या संस्थांच्या निवडणुकीच्या मतदानाला आज सकाळपासून सुरुवात झाली आहे. सकाळी सात वाजल्यापासून मतरदांची मतदान करण्यासाठी मोठी गर्दी केल्याचे पाहायला मिळाले. अनेक मतदान केंद्रावर ईव्हीएम मशीनच्या बिघाडामुळे गोंधळ झाला. तर काही ठिकाणी मतदान केंद्रांच्या बाहेर मतदारांना पैसे वाटताना पकडण्यात आले. काही ठिकाणी तर निवडणुकीसाठी उभ्या असलेल्या उमेदवाराच्या घरातील व्यक्तींनी कॅशसोबत पकडले.

निलेश राणेनी मालवणमध्ये पकडली पैशांनी भरलेली गाडी

स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीच्या निमित्ताने कोकणात निलेश राणे विरुद्ध भाजपा असं चित्र रंगलं आहे. निलेश राणेनी भाजपा कार्यकर्त्यांच्या घरावर धाड टाकत रोकड जप्त केल्यानंतर पेटलेला वाद अद्याप शमलेला नाही. त्यात मालवणमध्ये एका गाडीतून रोकड मिळाली आहे. यानंतर निलेश राणे पुन्हा एकदा आक्रमक झाले आहेत. नाकाबंदीदरम्यान पोलिसांनी देवगड येथे चारवाकी पकडली असा दावा निलेश राणेनी केला आहे. गाडीमध्ये दीड लाखांची रक्कम सापडली आहे. सिंधुदुर्गात मालवणमध्ये पुन्हा एकदा रोकड सापडली आहे. शिवसेना आमदार निलेश राणे यानंतर पुन्हा एकदा आक्रमक झाले. नाकाबंदी करताना पोलिसांनी चारवाकी पकडली. हा गाडी देवगड येथील असल्याचा निलेश राणेचा दावा आहे. गाडीमध्ये दीड लाखांची रक्कम सापडल्याची सांगण्यात येत आहे. निलेश राणे घटनेची माहिती मिळताच मध्यरात्री १.२० वाजण्याच्या सुमारास पोलीस ठाण्यात दाखल झाले होते. जोपर्यंत कारवाई केली जात नाही, तोपर्यंत हलणार नाही अशी भूमिका त्यांनी घेतली होती. यानंतर पोलिसांनी भाजपाच्या दोन पदाधिकाऱ्यांना ताब्यात घेतलं.

राज्यात कुठे कुठे हा प्रकार घडला? चला जाणून घेऊया...

► **माथेरान येथे पकडली कॅश :** रायगड जिल्ह्यातील माथेरान नगरपालिका हद्दीत निवडणूक प्रक्रिया पार पडत असताना पाच लाख रुपयांची कॅश पकडण्यात आली आहे. ही कॅश पकडण्यात आलेल्या तरुणाची चौकशी सुरू आहे. हॉटेलचे पैसे आहेत असं या तरुणाकडून सांगण्यात येत आहे. मात्र, माथेरान पोलीस या प्रकरणाची सखोल चौकशी करत आहेत. लवकरच या बाबत माहिती समोर येईल.

► **अकोला जिल्ह्यात पैसे वाटल्याचा संशय :** अकोला जिल्ह्यातील अकोटमध्ये पैसे वाटपाच्या संशयावरून भाजप आणि इतर उमेदवारांच्या प्रतिनिधींमध्ये वाद झाले आहेत. या वादाचे रूपांतर हाणामारीमध्ये झाल्यानंतर पोलिसांनी यामध्ये हस्तक्षेप केला आहे. अकोट शहरातील बसस्थानकासमोरच्या नगर परिषद उर्दू वरिष्ठ प्राथमिक शाळेच्या मतदान केंद्राबाहेर हा प्रकार घडाला. इतर विरोधी उमेदवारांच्या प्रतिनिधींनी भाजपाच्या बुथबाहेर पैसे वाटप होत असल्याचा आरोप केलाय. याप्रकरणी अकोट शहर पोलिसांनी एका व्यक्तीस ताब्यात घेतलंय. दरम्यान, अकोटमध्ये प्रशासनाच्या आशीर्वादाने भाजपच्या लोकांकडून पैसे वाटप होत असल्याचा आरोप शिंदेच्या शिवसेनेच्या नगराध्यक्ष पदव्या उमेदवार चंवल पितांबरवाले यांनी केला आहे.

► **भाजप उमेदवाराकडून मतदारांना पैशाचे आभिष :** चंद्रपूरमधील राजुरा नगरपालिकेच्या प्रभाग क्रमांक ४ चे भारतीय जनता पक्षाचे नगरसेवक पदाचे उमेदवार अमोल थिल्लावार यांचे वडील आणि भाजप नेते पांडुरंग थिल्लावा पैसे वाटत असल्याचे कळल्यानंतर खळबळ माजली आहे. त्यांनी मतदानाच्या वेळेत ५०० रुपयांच्या नोटा मतदारांना वाटत असल्याचा व्हिडीओ व्हायरल झाला आहे. या बाबत निवडणूक विभागाकडे कॉंग्रेस नेते सुरज ठाकरे यांनी तक्रार केली आहे. थिल्लावार यांच्या घराच्या मागे असलेल्या पिठाच्या चक्कीच्या शेड मधून हे पैसे वाटप होत असल्याचे काही प्रत्यक्षदर्शींनी सांगितले आहे. बुलढाणा येथील खासगाव शहरातील प्रभाग क्रमांक ७ मधेबुब नगरमध्ये मतदारांना पैसे वाटताना ५० हजाराची रोकड जप्त करण्यात आली आहे. निवडणूक आयोगाच्या भसारी पथकाचे ही कारवाई केली आहे. पैसे वाटप करणारे संबंधित तीन व्यक्ती फरार झाले आहेत. रोख रक्कम सोबत भाजपचे उमेदवार लक्ष्मण आयलाणी यांची डमी मतपत्रिका सुद्धा जप्त करण्यात आली आहे.

► **बीडमध्ये बुथ परिसरात पैसे वाटल्याचा आरोप :** बीडमधील माजलगाव शहरात मतदान प्रक्रिया सुरू असतानाच एका गटाने बुथ परिसरातच पैसे वाटल्याचा आरोप झाला आहे. यावरून दोन गटांमध्ये मोठा राडा झाला. दोन्ही गटांनी एकमेकांना मारहाण केल्याचे समोर आले आहे. या घटनेनंतर पोलिसांनी तात्काळ हस्तक्षेप करत दोन्ही बाजूच्या लोकांना ताब्यात घेतले.

मतदानाच्या पार्श्वभूमीवर भानामती !

पुरोगामी महाराष्ट्रात रस्त्यावर ठिकठिकाणी भंडारा, लिंबू टाकल्याचा प्रकार

■ **सांगली। प्रतिनिधी,**

महाराष्ट्रात धडाडीच्या नेतेमंडळींनी प्रचारात सहभाग घेतल्यानंतर आता नगरपरिषद आणि नगरपंचायत निवडणुकीसाठीच्या मतदान प्रक्रियेस सुरुवात झाली आहे. याचदरम्यान काही अनपेक्षित वृत्तसुद्धा समोर आली आहेत. असंच एक वृत्त आहे पुरोगामी महाराष्ट्राच्या अशा भागातून जिथं राजकीय घडामोडी आणि मतदानाच्या पार्श्वभूमीवर भानामतीचा प्रकार घडला आहे.

दरम्यान, सांगली जिल्ह्यातील सहा नगरपरिषदांपैकी दोन नगरपंचायतीसाठी मंगळवारी मतदान पार पडत असून, आठ नगराध्यक्ष पदांसाठी ४१ उमेदवार तर १८० नगरसेवक पदाच्या जागेसाठी ५९० उमेदवार निवडणूक रिंगणात आहेत. आज पार पडणाऱ्या मतदानासाठी २ लाख ५८ हजार मतदार आपला मतदानाचा हक्क बजावणार असून आठ नगर परिषद आणि नगरपंचायतीसाठी आता प्रत्यक्ष मतदानाला सुरुवात झाली आहे.

संपूर्ण मतदान प्रक्रियेसाठी २९१ ठिकाणी मतदान केंद्र नियुक्त करण्यात आली असून जवळपास १ हजार ७८० कर्मचारी यासाठी तैनात करण्यात आले आहेत. त्याचबरोबर पोलीस बंदोबस्त देखील मोठ्या प्रमाणात ठिकठिकाणी तैनात करण्यात आला आहे. प्रामुख्याने ईश्वरपूर, तासगाव आणि जत नगरपरिषद ही संवेदनशील ठिकाण मानले जातात. आष्टा, चिटा, पलूस शिराळा आणि आटपाडी नगरपंचायतीसाठी मतदान होणार आहे.

रस्त्यावर ठिकठिकाणी भंडारा आणि लिंबू

सांगलीच्या आष्टा नगरपरिषदेची निवडणूक पार पडत असतानाच या निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर एक विचित्र घटना घडली. जिथं आष्टा शहरामध्ये भानामतीचा प्रकार समोर आला आहे. शहरात ठिकठिकाणी भंडारा आणि लिंबू टाकण्यात आल्याचा धक्कादायक प्रकार पुढे आला असून, मतदानाच्या अवघ्या काही तासांपूर्वी शहरातल्या अनेक भागांमध्ये रस्त्यावर भंडारा आणि लिंबू टाकल्याचा प्रकार उघडकीस आला आहे. एका उमेदवाराकडूनच हा प्रकार करण्यात आल्याची चर्चा आष्टा शहरामध्ये सुरू आहे, ज्यामुळे मतदानापूर्वी अशा पद्धतीने करण्यात आलेल्या घटनेनं आष्टा शहरात खळबळ उडाली आहे.

प्रचाराच्या अंतिम टप्प्यात परंड्यात ‘अंधश्रद्धे’चा प्रवेश

विकासाच्या मुद्द्याऐवजी भीतीचं वातावरण

परंडा नगरपरिषदेच्या निवडणुकीत यंदा शिवसेना (शिंदे गट) आणि जनशक्ती नगरविकास आघाडी यांच्यात थेट लढत आहे. दोन्ही पक्षांकडून गेल्या काही दिवसांपासून विकासाच्या मुद्द्यांवर जोरदार प्रचार सुरू होता. मात्र, आत जादूटोण्याचा हा गंभीर प्रकार उघडकीस आल्याने परंडा शहरात संपूर्ण वातावरण भीतीदायक व गंभीर बनले आहे. नागरिक दहशतीखाली आहेत. हे नेमकं कोणी केलं याचा शोध घेण्याची मागणी ग्रामस्थांकडून केली जात आहे.

■ **मुंबई। प्रतिनिधी,**

राज्यात सध्या नगरपरिषदेच्या निवडणुकीची रणधुमाळी सुरू असून प्रारंभ अंतिम टप्प्यात आला आहे. परंडा नगरपरिषदेच्या निवडणुकीचा प्रचारही शेवटच्या टप्प्यात असल्याने तिथे जादूटोण्याचा एक अत्यंत धक्कादायक आणि गंभीर प्रकार उघडकीस आला आहे. शहरातील खाँजा खलील दर्गाह कब्रस्तानात जनशक्ती नगरविकास आघाडीच्या प्रमुख उमेदवारांच्या छायाचित्रांचा वापर करून जादूटोणा करण्यात आल्याचे निदर्शनास आले. त्यामुळे मोठी खळबळ माजली असून सर्वांनाच मोठा धक्का बसला आहे.

निवडणूक प्रचाराच्या रणधुमाळीत, मतदारांना

आकर्षित करण्यासाठी उमेदवार आणि त्यांचे कार्यकर्ते रात्री उशिरापर्यंत बैठका घेतात, कॉर्नर सभा घेऊन भेटीगाठी करत असतात. मात्र हे सर्व प्रयत्न सुरू असतानाच आता, दुसरीकडे अंधश्रद्धेचा आधार घेतल्याचे भीषण वास्तव समोर आले आहे. पण हा सर्व प्रकार कोणी केला, त्यामागचा उद्देश काय आहे, हे तर अद्याप स्पष्ट झालेलं नाही, कोणातं नावही अजून समोर आलेलं नाही.

जादूटोण्यात कोण होतं टारगेट ?

मिळालेल्या माहितीनुसार, जनशक्ती नगरविकास आघाडीचे नगराध्यक्ष पदाचे उमेदवार विश्वजित ज्ञानेश्वर पाटील, २० नगरसेवक, माजी आमदार सुजितसिंह ठाकूर, रणजित ज्ञानेश्वर पाटील, माजी नगराध्यक्ष सुभाषसिंह सद्दीवाल, अॅड. नुरोद्दीन चौधरी, जमील पठाण, अॅड. जहीर चौधरी या सर्व प्रमुख नेत्यांचे आणि उमेदवारांच्या फोटोला सुया, दाभण येथून ठेवण्यात आलं होतं. तसेच ते काळ्या कपड्यांमध्ये बांधून खाँजा खलील दर्गाह कब्रस्तानात ठेवले होते. या घटनेचा व्हिडिओ सोशल मीडियावर मोठ्या प्रमाणात व्हायरल झाला आहे. त्यामुळे गावात मोठी खळबळ माजली असून भीतीचेही वातवरण आहे.

पोश कायद्याचे तिसऱ्यांदा उल्लंघन, तर परवानाच रह

सरकारी, खासगी आस्थापनांना राज्य सरकारचा इशारा

■मुंबई। प्रतिनिधी,

महिलांवरील अत्याचारांच्या घटना रोखण्यासाठी ‘प्रिन्व्हेन्शन ऑफ

सेक्सुअल हॅरसमेंट’ (पोश) कायद्याची काटेकोर अंमलबजावणी करणे बंधनकारक आहे. मात्र ‘पोश’ कायद्याचे उल्लंघन केल्याचे निदर्शनास आल्यास ५० हजारांपर्यंत दंड आकारण्यात येईल. दुसऱ्यांदा पोश कायद्याच्या अंमलबजावणीकडे दुर्लक्ष केल्यास १ लाखांपर्यंत दंड, तर तिसऱ्यांदा उल्लंघन केल्यास संबंधित आस्थापनांचा परवाना रद्द करण्यात येईल, असा इशारा राज्य सरकारच्या महिला व बालविकास विभागाने दिला आहे. तसेच पोश कायद्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी व्हावी, यासाठी सर्व आस्थापनांनी तातडीने

समिती स्थापन करण्याचे आवाहन महिला व बालविकास आयुक्त नयना गुंडे यांनी केले आहे.

ज्या कार्यालये किंवा आस्थापनांमध्ये १० किंवा त्याहून अधिक कर्मचारी कार्यरत आहेत, त्यांनी अंतर्गत समिती स्थापन करणे बंधनकारक असल्याचे स्पष्ट केले आहे.

...तर १८१ क्रमांकावर तक्रार करा!

नागरिक ज्या कार्यालये किंवा आस्थापनांना भेट देतील, त्या ठिकाणी अंतर्गत समितीचा फलक प्रदर्शित नसेल, तर त्याबाबत तक्रार १८१ या महिला हेल्पलाईनवर तक्रार करावी, असे आवाहनही आयुक्त नयना गुंडे यांनी केले आहे.

अशी होईल दंडात्मक कारवाई : कायद्याप्रमाणे तरतुदींचे पालन न केल्यास, संबंधित आस्थापना प्रमुखाला कलम-२६ नुसार ५० हजारांपर्यंत दंड तसेच, उल्लंघनाची पुनरावृत्ती झाल्यास दंड दुप्पटीने वाढविणे, त्यानंतरही उल्लंघन केल्यास आस्थापनेचा परवाना रद्द करणे किंवा अन्य कठोर कारवाई करण्याची तरतूद आहे.

मुंबईत कॉर्पोरेट ऑफिसमध्ये एका व्यावसायिक महिलेचे कपडे काढले आणि...

■मुंबई। प्रतिनिधी,

देशाची आर्थिक राजधानी

असलेल्या मुंबईत एक धक्कादायक घटना उघडकीस आली आहे. एका व्यावसायिक महिलेचे कपडे काढून तिचा विनयभंग करण्यात आला. बंदुकीच्या हत्येसह गैरवर्तन करण्यात आले. महिलेने तक्रारीत जो घटनाक्रम सांगितला तो ऐकन पोलिसांनीही चक्रावले. याप्रकरणी पोलिसांनी 5 जणांविरुधात गुन्हा दाखल केला आहे.

महालक्ष्मी परिसरात ही घटना घडली आहे. पीडित महिलेचे महालक्ष्मी परिसरात कार्यालय आहे. तिच्या कलमांखाली तसेच शस्त्रास्त्र

विनयभंग झाला आहे. या महिलेचे कपडे काढून तिला बंदुकीच्या धाकावर धमकावण्यात आले. महिलेने पोलिस तक्रारीत तिच्यावरील अत्याचाराचे वर्णन केले आहे. तिने पोलिसांना सांगितले की १७ जानेवारी २०२३ रोजी एका कॉर्पोरेट कार्यालयात तिच्यावर हल्ला करण्यात आला. बंदुकीच्या धाकावर तिला कपडे काढून तिला धमकावण्यात आले. आरोपी आणि इतर पाच जणांनी तिचे फोटो आणि व्हिडिओ व्हायरल करण्याची धमकीही दिली.

मुंबईतील महालक्ष्मी येथील महिलेने मुंबई पोलिसांना या भयान घटनेची माहिती दिली आहे. पोलिसांनी लैंगिक छळ आणि संबंधित गुन्हाशी संबंधित भारतीय दंड संहिता (व्हड) च्या कलमांखाली तसेच शस्त्रास्त्र

कायदा आणि माहिती तंत्रज्ञान कायद्याअंतर्गत गुन्हा दाखल केला आहे. महिलेने सुरुवातीला पायथोनी पोलिस ठाण्यात तक्रार दाखल केली होती, जी नंतर एनएम जोशी मार्ग पोलिस ठाण्यात वर्ग करण्यात आली. एनएम जोशी मार्ग पोलिसांनी २ नोव्हेंबर रोजी एफआयआर नोंदवला. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, पीडित महिला फोटो-फ्रेम आणि गिफ्टिंग व्यवसायात गुंतलेली एक व्यावसायिक महिला आहे आणि महालक्ष्मी येथे राहते. आरोपीने तिच्यावर अत्याचार केले आणि तिचे व्हिडिओ रेकॉर्ड करण्याची आणि फोटो काढण्याची धमकी दिली, जी तिने सोशल मीडियावर व्हायरल करण्याची घोषणा केली. पोलिसांनी जॉन पार्स्कल पोस्टेससह सहा जणांविरुद्ध कायदेशीर कारवाई सुरू केली.

संपादकीय...

संपादक

दिपक मोरेश्वर नाईक

पाकिस्तान हुकूमशाहीच्या दिशेने...

पाकिस्तानने संरक्षण दल प्रमुख असे पद निर्माण करत त्याची जबाबदारी लष्करप्रमुख असीम मुनीर यांच्याकडे सोपवली. नवीन दुरुस्ती विधेयकांतर्गत, पंतप्रधान शाहबाज शरीफ यांच्या सल्ल्यानुसार राष्ट्रपती मुनीर यांची या पदावर नियुक्ती करतील. यामुळे लष्करप्रमुखांना राष्ट्रपती, पंतप्रधान आणि सर्वोच्च न्यायालयापेक्षा जास्त अधिकार मिळणार असल्याने पाकिस्तानमध्ये हुकूमशहाचा उदय होऊ घातला आहे. पाकिस्तान संविधानाच्या कलम २४३ मध्ये सुधारणा करत आहे. त्यासाठी संसदेत २७वे दुरुस्ती विधेयक सादर करण्यात आले. पाकिस्तानी सरकारने सैन्यामध्ये चांगले समन्वय स्थापित करण्यासाठी हे पद तयार केले जात आहे, असे सांगितले असले, तरी प्रत्यक्षात ते भारताचे अनुकरण आहे. भारतात जसे सरसेनाध्यक्षपद तयार करण्यात आले, तसे पाकिस्तानमध्ये हे पद तयार करण्यात आले; परंतु भारतात लोकशाही आहे आणि इथल्या सरसेनाध्यक्षांना पंतप्रधान आणि राष्ट्रपतींपेक्षा जास्त अधिकार नाहीत. पाकिस्तानमध्ये असीम मुनीर यांच्यासाठी ही घटनादुरुस्ती करण्यात आली असून, आता त्यांच्या एकाच आदेशाखाली सेना, नौदल आणि हवाई दल काम करू शकतील. सामान्यतः लष्करप्रमुखांना संरक्षण दल प्रमुख म्हणून नियुक्त केले जाते. पंतप्रधान आणि राष्ट्रीय धोरणात्मक कमांडच्या सल्ल्यानुसार राष्ट्रपती त्यांची नियुक्ती करतात. संरक्षण दलांचे प्रमुख हे तिन्ही सशस्त्र दलांचे प्रमुख म्हणूनही ओळखले जातात; परंतु ‘ऑपरेशन सिंदूर’मुळे हादरलेल्या पाकिस्तान सरकारने घाईगडबडीत केलेल्या घटनादुरुस्तीमुळे स्वतःच्या पायावर धोंडा पाडून घेतला. ‘ऑपरेशन सिंदूर’नंतर पाकिस्तान सरकारने मुनीर यांना ‘फील्ड मार्शल’ म्हणून बढती दिली. ‘फील्ड मार्शल’ हे पाकिस्तानी सैन्यातील दुसऱ्या क्रमांकाचे सर्वोच्च पद आहे. आता संविधानात सुधारणा करून मुनीर यांना तिन्ही सशस्त्र दलांचे प्रमुख बनवण्यात आले. या नवीन दुरुस्ती विधेयकांतर्गत पंतप्रधान शाहबाज शरीफ यांच्या सल्ल्यानुसार अध्यक्ष आसिफ अली झरदारी हे मुनीर यांना ‘सीडीएफ’ पदावर नियुक्त करतील. ही घटनादुरुस्ती पाकिस्तानात लष्करी राजवटीच्या नवीन युगाची सुरुवात आहे. भारताच्या फाळणीनंतर काही वर्षांनी पाकिस्तानमध्ये पहिला मार्शल लॉ लागू करण्यात आला. १९५८ मध्ये जनरल अयुब खान यांनी राष्ट्रपती इस्कंदर मिर्झा यांना काढून टाकले आणि मार्शल लॉ लागू केला. १९५८ ते १९७१ पर्यंत चाललेला हा पाकिस्तानचा पहिला लष्करी हस्तक्षेप होता. या काळात २५ मार्च १९६९ रोजी अयुब यांनी पदाचा राजीनामा दिला आणि याह्या खानकडे सत्ता सोपवली. १९७७ मध्ये दुसरा लष्करी उठाव झाला, तेव्हा जनरल झिया-उल-हक यांनी पंतप्रधान झुल्फिकार अली भुट्टो यांचे सरकार उलथवून टाकले. झिया यांचे शासन १९७७ ते १९८८ पर्यंत चालले. १९९९ मध्ये तिसरा उठाव झाला. भारताकडून कारगील युद्ध हरल्यानंतर जनरल परवेझ मुशर्रफ आणि तत्कालीन पंतप्रधान नवाझ शरीफ यांच्यात संघर्ष निर्माण झाला. यामुळे १९९९ मध्ये मुशर्रफ यांनी लोकशाही सरकार उलथवून टाकले. मुशर्रफ यांचे शासन २००८ पर्यंत टिकले. हा सर्व इतिहास पाहिला, तर पाकिस्तानमध्ये सत्तेची चावी लष्कराकडे आहे, हे स्पष्ट होते. असे असले, तरी २००८ पासून पाकिस्तानमध्ये कोणत्याही लष्करी अधिकाऱ्याने सत्तेचे सूत्र हाती घेतलेले नाही. अर्थात सत्तेची सूत्रे नेहमीच लष्करी मुख्यालयात बसलेल्या जनरलकडे राहिली आहेत. पाकिस्तानमध्ये लोकशाही सरकारने लष्कराला आव्हान देण्याचा प्रयत्न केला, तेव्हा ते उलथून टाकण्यात आले. संरक्षणमंत्री ख्वाजा आसिफ यांनी अलीकडेच सध्याच्या सरकारचे वर्णन ‘हायब्रिड सरकार’ असे केले. हायब्रिड म्हणजे ते अशा व्यक्तीचा संदर्भ देतात ज्यामध्ये लष्करी नेतृत्व आणि नागरी सरकार एकत्रितपणे निर्णय घेतात. आता मात्र ही परिस्थिती बदलणार आहे. १९७३ नंतर पहिल्यांदाच पंतप्रधानांनी लष्करप्रमुख मुनीर यांची ‘फील्ड मार्शल’ म्हणून नियुक्ती केली आहे आणि आता त्यांना ‘संवैधानिक संरक्षण’ प्रदान करणे आवश्यक होते. त्यासाठी घटनादुरुस्ती करण्यात आली. गेल्या वर्षी पाकिस्तान लष्कर कायद्यातील दुरुस्तीने लष्करप्रमुखांचा कार्यकाळ वाढवला होता; परंतु त्यांच्या नियुक्तीच्या वेळी मुनीर यांच्यासाठी तीन वर्षांची अधिसूचना जारी करण्यात आली होती. ‘ऑपरेशन सिंदूर’ची धारस्ती घेतलेल्या पाकिस्तानने घटनेमध्ये २७ वी दुरुस्ती केली. हे करताना तिथल्या सरकारने स्वतःच्या पायावर कुऱ्हाड मारून घेतली आहे. लष्करप्रमुखांकडे जादा अधिकार सोपवताना पाकिस्तानचे लोकनियुक्त सरकार त्यांच्या हातची कळसूत्री बाहुली ठरणार आहे. या निर्णयाविरोधात माजी पंतप्रधान इम्रान खान यांचा पक्ष रस्त्यावर उतरला असला, तरी त्याला काहीच अर्थ नाही. हे विधेयक सशस्त्र दलांशी संबंधित असलेल्या संविधानाच्या कलम २४३ मध्ये सुधारणा करते. या विधेयकाअंतर्गत राष्ट्रपती पंतप्रधानांशी सल्लामसलत करून लष्करप्रमुख आणि संरक्षणप्रमुखांची नियुक्ती करतील. लष्करप्रमुख आता संरक्षण दलांचे प्रमुख असतील. शिवाय, संरक्षण प्रमुख पंतप्रधानांशी सल्लामसलत करून राष्ट्रीय धोरणात्मक कमांडच्या प्रमुखाची नियुक्ती करतील. मुनीर यांना आधीच ‘फील्ड मार्शल’चा दर्जा देण्यात आला होता. ताच्या संविधान दुरुस्ती विधेयकामुळे त्याला घटनात्मक मान्यता मिळाली. मुनीर यांच्याकडे ‘फील्ड मार्शल’चे पद आणि विशेषाधिकार आयुष्यभर राहतील. याव्यतिरिक्त, संयुक्त ‘चीफ ऑफ स्टॉफ कमिटी’च्या अध्यक्षपदाची पदवी रह केली जाईल. नवीन कायदा सरकारला फील्ड मार्शल, एअर फोर्स मार्शल आणि ‘अॅडमिरल ऑफ द फ्लीट’ या पदांवर अधिकाऱ्यांना बढती देण्याचा अधिकार देतो. पाकिस्तानच्या इतिहासात या पदावर बढती मिळालेले ते दुसरे सर्वोच्च लष्करी अधिकारी बनले. या व्यतिरिक्त, लष्करी समन्वय सुधारण्यासाठी त्यांनी संरक्षण दलप्रमुख पद निर्माण करण्याची योजना आखली. नव्या घटनादुरुस्तीनंतर पंतप्रधानही ‘फील्ड मार्शल’ला काढून टाकू शकत नाहीत. पंतप्रधान ‘राष्ट्रीय स्ट्रॅटॅजिक कमांड’च्या कमांडरची नियुक्ती करतील. त्यामुळे पाकिस्तानच्या कमांड रचनेवर लष्करी नियंत्रण स्थापित होईल. शिवाय, पंतप्रधानांना ‘फील्ड मार्शल’ची पदवी काढण्याचा, महावियोग चालवण्याचा किंवा रह करण्याचा अधिकार राहणार नाही. निवृत्तीनंतर फील्ड मार्शलना अतिरिक्त जबाबदाऱ्या देता येतील. शरीफ यांच्या सरकारने लष्करप्रमुख आणि फील्ड मार्शल यांच्या पदांना संवैधानिक दर्जा देण्याचा निर्णय घेतला आहे. मुनीर यांच्या अधिकारांमध्ये वाढ करण्यासाठी एक घटनात्मक सुधारणा आणण्यात आली आहे. संसदेत २७ व्या घटनात्मक दुरुस्तीमुळे लष्करप्रमुखांना प्रचंड अधिकार मिळणार आहेत. या दुरुस्तीमुळे संरक्षण दल प्रमुख हे एक नवीन पद निर्माण होईल. मुनीर यांच्याकडे पंतप्रधानापेक्षा जास्त अधिकार असल्याचे म्हटले जात असले, तरी ते २७व्या घटनादुरुस्तीद्वारे स्वतःसाठी आजीवन सुरक्षा भिंत निर्माण करण्याचा प्रयत्न करत आहेत. या दुरुस्तीमुळे ‘फील्ड मार्शल’ना आजीवन विशेषाधिकार मिळतील आणि त्यांच्याविरुद्ध आयुष्यभर कोणताही खटला दाखल करता येणार नाही. देशाला झालेल्या नुकसानासाठी त्यांना जबाबदार धरले जाण्याची भीती आहे, म्हणून ते या वादग्रस्त दुरुस्तीद्वारे स्वतःसाठी आजीवन संरक्षण सुनिश्चित करत आहेत. अर्थात या खेळामागे अमेरिकेचा हात असू शकतो. मात्र एखादा फुगा अशा प्रकारे किती फुगवता येतो, याला मर्यादा असतात, हे पाकिस्तानी प्रशासक विसरलेले दिसतात.

बिघडलेल्या हवेचे वर्तमान

मुंबईची हवा सध्या पूर्ण बिघडली आहे. राजकारणाने नाही; हवेतील धुलीकणांनी. राज्यात नगरपालिका आणि नगरपंचायतींच्या निवडणुका सुरू असल्याने राजकीय धुरव्ळा सध्या महाराष्ट्राच्या ग्रामीण भागात उडतो आहे. मुंबईलगतच्या जिल्ह्यांमध्ये नेत्यांच्या झुंजी लागल्या आहेत. पण, महानगरपालिकांच्या क्षेत्राने वेढलेल्या मुंबईपासून या नगरपालिका थोड्या अंतरावर असल्याने त्या मैदानावरची धूळ मुंबईत पोहोचण्याचा प्रश्न नाही. मुंबईची हवा बिघडली आहे, ती मुंबईतल्याच घटकांमुळेच. सरकारी यंत्रणांनी याही बाबतीत आपल्यावरची जबाबदारीची धूळ झटकताना इथिओपियातील ज्वालामुखीचं कारण पुढे करून पाहिलं. पण, न्यायालयाने ऐकलं नाही. इथियोपियातल्या ज्वालामुखीतून उडालेल्या राखेचा काही अंश भारतीय अवकाशात आला आणि त्याचा काही भाग मुंबईच्या आकाशात पसरल्याने या आठवड्यात विमानसेवा विस्कळीत झाली होती, हे खरं. पण, न्यायालयाने या यंत्रणांना सुखासुखी सोडलं नाही. 'त्या राखेचं कारण सांगू नका. राख आली असली, तरी तिकडे ज्वालामुखीचा उद्रेक होण्याआधीही इथली हवा बिघडलेलीच होती. त्याचं कारण काय ते सांगा', असं न्यायालयानेच खडसावल्याने यंत्रणांना दुसरं कारण पुढे करावं लागलं. उगीच परकीय कारणांवर जबाबदारी झटकून मोकळं कशाला व्हायचं? बरं, या यंत्रणांना वायू प्रदूषण मान्य नाही, असं नाही. हे प्रदूषण कमी करण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजनांची यादी त्यांनी करून ठेवली आहे. वायू प्रदूषण किती पातळीपर्यंत सहन करायचं, प्रदूषणाची पातळी सलग तीन दिवसांपेक्षा अधिक २०० एक्‌यूआयपेक्षा वर राहिली, तर कोणी काय करायचं हेही ठरलं आहे. अधिकाऱ्यांच्या संयुक्त जबाबदाऱ्याही निश्चित आहेत. पण, तरीही 'शक्यतो काहीच करावं लागलं नाही तर उत्तम' या मुरलेल्या वृत्तीने इथिओपियाच्या ज्वालामुखीवर खापर फोडण्याचा प्रयत्न झाला. हवेतलं वायू प्रदूषण मोजण्यासाठी मुंबईत अनेक ठिकाणी मापन यंत्र बसवलेली आहेत. महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, आयआयटी बॉम्बे आणि महानगरपालिका या तीनही यंत्रणांची यंत्र हवेची गुणवत्ता तपासत असतात. पण, दुर्दैवाने त्यात कुठेही सुसुत्रता दिसत नाही. अनेक यंत्र एकतर नादुरस्त किंवा बंदच आहेत की काय कोणास ठाऊक? कारण, या यंत्रणांच्या अनेक केंद्रांवरची हवेच्या गुणवत्तेची आकडेवारी या महत्त्वाच्या दिवसांतही उपलब्ध नाही! याच यंत्रणेला न्यायालयाने आता सर्व बांधकामांच्या ठिकाणी हवेची शुद्धता मापक यंत्र बसवण्याचे आदेश दिले आहेत. बांधकामांच्या ठिकाणांची हवेची गुणवत्ता तपासा, जिथे हवा धोक्याच्या पातळीपर्यंत प्रदूषित असेल, तिथली बांधकामं तातडीने काही काळ थांबवा, असं न्यायालयाने आदेशात म्हटलं आहे. हे आदेश देताना अर्थात प्रकल्पाच्या आर्थिक गणिताचा विचार करायची सूचनाही केली आहे. न्यायालयाने दाखवलेली ही काळजी यंत्रणांसाठी (आणि संबंधित कंत्राटदारांसाठीही) पळवाट म्हणून उपयोगाला येईल, यात शंका नाही. दिल्लीतलं वायू प्रदूषण कमी दाखवण्यासाठी तिथल्या यंत्रणांनी हवेच्या गुणवत्ता मापक यंत्रांच्या भोवती पाणी मारण्यासाठी कसे टँकर लावले होते, हे आपण पाहिलेच आहेत. असे उपाय जे करतात, तेही याच प्रदूषित हवेतून श्वास घेतात. त्यांची कुटुंबही याच हवेतून प्राणवायू मिळवत असतात. पण, आपल्याकडे स्वतःच्या आणि इतरांच्या जगण्याच्या गुणवत्तेचा विचारच नसल्याने केवळ काही आमिषपोटी अशा गोष्टी केल्या जातात. आपण आपल्याबरोबरच इतरांचं आरोग्यही पणाला लावतो आहोत, याची जाणीव यांना नसते. त्यामुळे, मुंबईतही वेगळं काही घडेल, असं मानायला मन धजावत नाही. दिल्लीच्या वायू प्रदूषणाची तक्रार वर्षानुवर्ष आहे. उत्तर प्रदेश, हरियाणा, पंजाब अशा जवळच्या राज्यांतील शेतकऱ्यांनी त्यांच्या शेतातलं घसकट पेटवल्याने होणाऱ्या धुराने दिल्लीतली हवा बिघडते, असं वर्षानुवर्ष सांगितल्यानंतर यावर्षी या यंत्रणांनी वाहनांच्या वाढत्या उत्सर्जनाने हे प्रदूषण होतं आहे, असं सांगायला सुरुवात केली आहे. दिल्लीत घरात हवा शुद्ध करणारी यंत्र लागली आहेत. लोक ऑक्सिजनची पिशवी घेऊन, त्याची नळी नाकाला लावून फिरत नाहीत. पण ते दिवसही फार दूर नसतील. दिल्लीशी स्पर्धा करणाऱ्या मुंबईतही वेगळं काही घडणार नाही. समुद्रकिनारी असल्याचा फायदा नेहमी मिळत राहीलच असं नाही. ला निनाच्या प्रभावाने वाऱ्याच्या दिशा सतत बदलत आहेत. हे वारेच मुंबईचा श्वास कोंडल्याशिवाय राहणार नाहीत! महापालिकेने सध्या मुंबईतल्या वायू प्रदूषणाचं खापर शहरातील बांधकामांवर फोडलं असलं तरी ते एकमेव कारण नाही. कारवाईला जे सोपं असतं, ते कारण नेहमी पुढे केलं जातं. मुंबईतल्या प्रदूषणाला कारण वाहतूक कोंडीच आहे. सार्वजनिक व्यवस्था पंगू केल्याने मुंबईकरांना रोजच्या प्रवासासाठी खासगी गाड्या किंवा भाड्याने रिश्का-टँक्सी वापरण्याशिवाय पर्याय राहिलेला नाही. मुंबई वाढते आहे आणि मुंबईची आदर्शवत 'बेस्ट' सेवा रोडावते आहे. या सेवेच्या गाड्यांमध्ये वर्षागणिक वाढ व्हायला हवी होती, जुन्या मार्गांचे विस्तार व्हायला हवे होते, नवे मार्ग सुरू व्हायला हवे होते. प्रत्यक्षात यातलं काहीच होत नाही. रस्त्यांवरील अतिक्रमांनी मार्गांवर बस चालणं अवघड झालं आहे. ही सेवा उलट्या पायाने पळते आहे! त्यामुळे, मुंबईत गेल्या दहा वर्षांत चारचाकी वाहनांमध्ये तिप्पट आणि दुचाकींमध्ये पाचपटीपेक्षा अधिक वाढ झाली आहे. रिश्का-टँक्सी बहुतांश सीएनजीवर चालताहेत. पण, सीएनजीसाठी त्यांना लांबच लांब रांगा लावाव्या लागताहेत. अनधिकृत रिश्कांचा सुळसुळट, तर इतका आहे, की त्यांची संख्या एकूण सव्णेच्या ३० टक्क्यांपेवढी असावी, असा अंदाज आहे. मेट्रोच्या वापराचे आकडे जाहीर होतच असतात. तात्पर्य, मुंबईच्या हवेची गुणवत्ता वाहतुकीची गुणवत्ता सुधारल्याशिवाय शक्य नाही. ती सुधारणं महापालिकेला सहज शक्य आहे. त्यांनी ही जबाबदारी आपली मानली तर !

गाव-खेड्यात बिबट्याची दाहकता

गेल्या काही आठवड्यांपासून बिबट्या आणि मानवी संघर्षांच्या बातम्या प्रसिद्ध होत आहेत. त्यामुळे हा प्रश्न सध्या महाराष्ट्राला मोठ्या प्रमाणात भेडसावत आहे. मुंबईकरांनाही या घटनांची जाणीव चांगलीच आहे. कारण मुंबईतील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानापर्यंत आणि त्याच्या आजूबाजूच्या भागातही अशा गोष्टी अभूतपूर्व घडत असतात. मात्र ग्रामीण भागात बिबट्याची दाहकता खूपच मोठ्या प्रमाणात जाणवायला लागली आहे. यातच गेल्या आठवड्यात महाराष्ट्र राज्याच्या सामाजिक सेवा क्षेत्रातील एक अग्रगण्य व्यक्तिमत्त्व म्हणून ज्या नामदेवराव गुंजाळ यांचे नाव आदराने घेतले जाते त्यांच्याशी मुंबईत भेटण्याचा योग आला आणि त्यांच्याकडून या संपूर्ण घटना व त्यांचा अभ्यास पाहिल्यावर थक्क व्हायला झाले. एक शहरी नागरिक म्हणून या बिबट्यांबद्दल एक सुस आकर्षण होते, कुतूहल होते. मात्र गुंजाळ यांच्या तोंडातून त्यांच्या अभ्यास व त्यावर सुचवलेले उपाय बघितले असता आता खरंच सरकारने यावर गांधीयाने विचार केला पाहिजे असे वाटून गेले.

महाराष्ट्राच्या ग्रामीण भागात गेल्या काही वर्षांत बिबट्यांचा वावर आणि हल्ले यामुळे निर्माण झालेली दहशत आता असह्य पातळीवर पोहोचल्याचे दिसत आहे. विशेषतः पुणे, अहिल्यानगर जिल्ह्यातील काही हस्त पट्टे जसे संगमनेर, श्रीरामपूर, कोपरगाव, राहुरी आणि पुणे जिल्ह्यातील जुन्नर, आंबेगाव या तालुक्यांमध्ये बिबट्यांची संख्या झपाट्याने वाढल्याने जनजीवन पूर्णतः विस्कळीत झाले आहे. रात्रीच्या वेळी घराबाहेर पडणे जीवघेणे झाले आहे. शेतात रात्रभर ठाण मांघणे अशक्य बनले आहे. लहान मुले शाळेत जाण्यास घाबरतात, तर मोठी माणसे घराबाहेर पडताना दहा वेळा विचार करतात. या भागातील शेतकऱ्यांचे आर्थिक नुकसानही प्रचंड आहे. ऊस, कांदा, भाजीपाला, द्राक्ष अशा नगदी पिकांच्या शेतात रात्रभर सदावे लागते. पण बिबट्या आला की सगळे पळापळ होऊन थरकाप उडतो. जनावरे मारली जातात, कुत्रे-मांजरी गायब होतात. शेतकऱ्यांना रात्रभर शेतात थांबणे शक्य नसते. कारण स्वतःच्या जीवाची भीती वाटते. परिणामी पिकांचे प्रचंड नुकसान होते. अनेक शेतकरी कर्जबाजारी होता आहेत. काहींनी तर शेती सोडून शहराकडे स्थलांतर केले आहे. शिक्षण क्षेत्रावर याचा खोलवर परिणाम झाला आहे. अनेक गावांमध्ये रात्रीच्या वेळी ट्युशन, अभ्यासिका बंद झाल्या आहेत. मुलींच्या शाळा, बंदविद्यालयात जाण्याचे प्रमाण कमी झाले आहे. ग्रामीण भागातील मुलींना संध्याकाळनंतर बाहेर

पडणे धोकादायक वाटते. काही शाळांनी तर सकाळी उशिरा सुरुवात आणि दुपारी लवकर सुट्टी असे वेळापत्रक बदलले आहे. यामुळे शिक्षणाचा दर्जा खालावत चालला आहे.

आरोग्याच्या बाबतीतही परिस्थिती गंभीर आहे बिबट्या हल्ल्यात जखमी झालेल्या रुग्णांना रात्री रुग्णालयात नेणे कठीण झाले आहे. ग्रामीण भागातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रे रात्री बंद असतात. गरोदर महिला, ज्येष्ठ नागरिकांच्या तब्येती रात्री अचानक बिघडल्या तर उपचार मिळणे दुरापस्त झाले आहे. मानसिक आरोग्याचा तर पूर्णपणे बोजवारा उडाला आहे. भीतीचे सतत दडपण, निद्रानाश, चिडचिड, उदासीनता असे मानसिक आजार वाढला लागले आहेत. या सगळ्या समस्यांकडे गांधीयाने पाहिले तर एक गोष्ट स्पष्ट होते की, बिबटे हे वन्य प्राणी आहेत त्यांना मारणे किंवा खच्चीकरण करणे हा कायमस्वरूपी उपाय नाही. त्यामुळे नैसर्गिक संतुलन बिघडेल आणि पुढील काळात मानव वन्यजीव संघर्ष आणखी तीव्र होईल. कारण बिबट्यांच्या पादग्या पिढीला जंगल नाही तर नगरी वसाहतीमध्ये परिसर हेच आपले आश्रयस्थान आहे असे वाटेल. ग्रामीण महाराष्ट्रातील शेतकरी, कष्टकरी, गोरगरीब जनता यांना जगण्याचा अधिकार आहे. त्याचबरोबर बिबट्यानाही आपल्या नैसर्गिक अधिवासात निर्भयपणे जगण्याचा अधिकार आहे. दोघांचे सहजीवन शक्य आहे. फक्त त्यासाठी हवी राजकीय इच्छाशक्ती आणि शास्त्रोक्त दृष्टिकोनाची गरज. राज्य सरकारने या गंभीर समस्येकडे डोळसपणे पाहण्याची आता गरज आहे. फक्त बिबटे पकडणे किंवा ठार मारणे हा उपाय नव्हे. दीर्घकालीन शास्त्रोक्त आणि मानवी वन्यजीव सहजीवनाला प्रोत्साहन देणारा दृष्टिकोन स्वीकारला पाहिजे. त्यासाठी ग्रामीण जनतेच्या भावनांचा त्यांच्या भीतीचा त्यांच्या दैनंदिन संघर्षाचा खोलवर अभ्यास केला पाहिजे. मुख्यत ग्रामीण भागात बिबट्या वगैरे असा कोणताही शब्द नसून ग्रामीण भागात त्यांना वाघच म्हणतात. शेवटी वाघ म्हणा का बिबट्या म्हणा शेवटी हल्ला तो करणारच. बिबट्यांच्या दहशतीमुळे प्राणहानीच नव्हे तर शिक्षणावरही मोठा परिणाम होत

आहे. शेतकरी कुटुंबे शेतात वस्ती करून राहतात, तर शाळा, कॉलेज तालुक्याच्या ठिकाणी असतात. शाळा सुटल्यावर अतिरिक्त क्लासेस अभ्यासाची गरज आणि घरी परतण्याचा उशीर हे सर्व मिळून अंधार पडला की भीतीची छाया दाटते. परिणामी पालक मुलांना क्लासेस सोडायला लावतात, ज्यामुळे ग्रामीण मुले शहरातील स्पर्धेत मागे पडतात. ग्रामीण भागात शिक्षणाची रचना शहरापेक्षा पूर्णपणे वेगळी आहे. गावात प्राथमिक शिक्षण असले तरी माध्यमिक शाळा व उच्च माध्यमिक शाळा किंवा कॉलेज तालुक्याच्या ठिकाणी म्हणजे दहा ते वीस किलोमीटर अंतरावर असतात. मुलांना सकाळी सायकलने किंवा बसने जावे लागते. शाळेची वेळ सकाळी १० ते सायंकाळी ६ वाजेपर्यंत असते. आजकालच्या स्पर्धात्मक युगात शाळेतील अभ्यास पुरेसा ठरत नाही यासाठी अतिरिक्त कोचिंग क्लासेस आवश्यक ठरतात. पण ते सायंकाळी ५ ते ७ वाजेपर्यंत चालतात. शाळा सुटल्यावर क्लासला जाणे, नोट्स घेणे आणि घरी परतणे यात किमान एक ते दोन तास उशीर होतो. घरी परतण्यासाठी रस्ते खराब, वाहतुकीची सोय कमी आणि मुख्य म्हणजे शेतातून जावे लागते. रस्त्याच्या कडेला ऊस, गवत, फळबागा असतात. वाघ हा शिकारी प्राणी आहे आणि अन्नाच्या शोधात तो गावाच्या जवळ येतोय. अलीकडे वाघाने मनुष्यावर केलेल्या हल्ल्यांच्या अनेक घटना घडल्या, ज्यात अनेक बालके बळी पडली आहेत. सायंकाळी ६ नंतर अंधार पडला की वाघ सक्रिय होतो. मुले-मुली एकटे किंवा गटाने परतत असताना हल्ल्याची शक्यता वाढते. कमी उंचीच्या पक्षरांवर तो सहज हल्ला करतो. एखादी हल्ल्याची घटना घडली की संपूर्ण परिसरात दहशत पसरते. साहजिकच शिक्षणावर परिणाम होतो आणि ड्रॉपआऊटची संख्या वाढते. ग्रामीण भागाची पुढची पिढी जर अशी अंधारात राहिली, तर शेवटी शिक्षण हा प्रकाश आहे आणि तो पोहोचवण्यासाठी सर्वांनी मिळून एकत्र काम करण्याची गरज आहे. डॉक्टर नामदेवराव गुंजाळे गेल्या अनेक वर्षांपासून सातत्याने या समस्येवर संशोधन करीत आहेत. त्यांनी स्वतःच्या ग्रामविकास व वन्यजीव संवर्धन संस्थेच्या वतीने असे प्रकल्प तयार केले आहेत. जे बिबट्यांना न मारता व खच्चीकरण न करता त्यांचा मानवी वस्त्यांमध्ये होणारा त्रास कायमस्वरूपी कमी करतील. मुख्यत या बिबट्यांमुळे आता सामाजिक समस्या निर्माण झाल्यामुळे बिबट्या व मानव संघर्षात न होता व त्यांची तात्पुरती सोय न करता कायमस्वरूपी उपाय हवा हेच खरे आहे.

मतदार जागृती हवी

भारतीय संविधानाचे कलम ३२६ मध्ये सुधारणा करून २१ वर्षांवरून १८ वर्षे पूर्ण झालेल्या नागरिकांना मतदानाचा अधिकार मिळाला आहे. तेव्हा देशातील १८ वर्षे पूर्ण झालेल्या कोणत्याही नागरिकाला मतदान करता येणार आहे. हा भारतीय संविधानाने देशातील प्रत्येक नागरिकाला दिलेला मूलभूत अधिकार असून याची जाणीव मतदारांना निवडणुकांपूर्वी करून देणे गरजेचे असते. २६ नोव्हेंबर २०२५ रोजी भारतीय संविधानाचा अमृत महोत्सव विविध कार्यक्रमांनी देशात साजरा करण्यात आला. मात्र मागील ७५ वर्षांत भारतीय संविधानाबाबत जागरूकता व्हायला पाहिजे होती ती झालेली दिसत नाही. त्यामुळे लोकांचे घटनात्मक अधिकार व त्यांच्या कर्तव्यांबद्दल जागरूकता वाढविण्यासाठी 'घर घर संविधान' या कार्यक्रम २६ जानेवारी २०२६ पर्यंत आपल्या राज्यात राबविला जात आहे. महाराष्ट्र राज्यात २४७ नगर परिषदांपैकी २४६ नगर परिषदांसाठी निवडणुका होत आहेत. यामध्ये १० नव्याने स्थापन झालेल्या नगर परिषदा असून २३६ नगर परिषदांची मुदत संपली आहे, तर राज्यातील १४७ नगरपंचायतींपैकी ४२ नगरपंचायतींच्या निवडणुका होणार आहेत. यात १५ नवनिर्मित नगरपंचायतींचा समावेश आहे. मतदारांना आपले अमुल्य असे एक मत नगरपंचायतींच्या सभासदासाठी व एक मत नगराध्यक्षांसाठी अशी दोन मते देता येणार आहेत. नगर परिषदेमध्ये तीन ते चार मते देता येणार आहेत. राज्यातील नगर परिषदा व नगरपंचायत यांच्या भविष्याचा विचार करून निःपक्षपातीपणे काम करणारे लोकप्रतिनिधी निवडून दिले पाहिजेत. जेणेकरून ते आपल्या कारकिर्दीत चांगल्याप्रकारे काम करतील. राज्यात २ डिसेंबर २०२५ रोजी सकाळी ७.३० ते सायंकाळी ५.३० वाजेपर्यंत १३,३५५ मतदार केंद्रांवर मतदान होणार आहे. जरी मतदान रात्री ९ वाजेपर्यंत चालले तरी मतदार परिषदाने ५.३० नंतर येऊन चालणार नाही. नगर परिषदा व नगरपंचायत निवडणुकीसाठी १ कोटी ७ लाख ३३५५ एकूण मतदार आहेत. यामध्ये ५३ लाख ७९ हजार ९३१ पुरुष मतदार, ५३ लाख २२ हजार ८७० महिला मतदार आणि ७७५ इतर मतदार आहेत. यासाठी मतदार राजाला जागृत करणे गरजेचे आहे. सध्या राज्यात नगर परिषदा व नगरपंचायत निवडणुकांचा प्रचार जोरात सुरू आहे. प्रत्येक राजकीय पक्ष आपल्या पक्षाचा उमेदवार निवडून आल्यावर काय करणार आहे त्याचा जाहीरनामा मतदार राजाला जाहीररीत्या सांगत आहे. तर उमेदवार एकमेकांवर दोष-प्रत्यारोप करताना दिसत आहेत. यामुळे काही वेळा मतदार राजा संभ्रमात पडतो. अशावेळी राज्यातील मतदार राजाला जागृत केले पाहिजे. त्याप्रमाणे राज्य निवडणूक आयोग मतदार जागृती अभियान राबवीत असतात. मतदानादिवशी मतदान केंद्रावर मतदार राजाला मतदान करण्यासाठी मतदार ओळखपत्र किंवा मतदार स्लीप त्यांच्याकडे असेणे आवश्यक आहे. आपल्या देशात लोकशाही व्यवस्थेत दर पाच वर्षांनी निवडणुका होत असतात. राज्यात आतापर्यंत एकाही केंद्रात १०० टक्के मतदान झालेले नाही. काही ठिकाणी टक्केवारी वाढलेली दिसत आहे. मात्र राज्याच्या हितासाठी त्याहीपेक्षा जास्त मतदारांची टक्केवारी वाढणे गरजेचे आहे. यातूनच चांगले प्रतिनिधी मिळू शकतात. यासाठी मतदारांची नाराजी लोकप्रतिनिधींनी दूर करणे आवश्यक आहे. फोडाफोडी, जोडाजोडी आणि वस्त्रहरण या पलीकडे काही लोकप्रतिनिधी सोडले, तर काहीच करीत नाहीत. यात विकास निधी बाजूला राहतो. आमच्यात या, विकास निधी कमी पडायला देणार नाही, यात पाच वर्षे कैव्हाच निघून जातात. यामुळे विकासाकडे दुर्लक्ष होतो. त्यामुळे उमेदवार कोणत्या पक्षाचा आहे यापेक्षा निवडून आल्यावर सामान्य माणसांना न्याय मिळेल काय, याचा विचार करून मतदार राजाने बित्तासतपणे मतदानादिवशी मतदान करणे गरजेचे असते. कारण मतदारच नवीन सरकार सत्तेवर आणू शकतात किंवा पाडू शकतात. इतकी ताकद एका मतदात आहे. तेव्हा निवडणुकीत मतदारांची आकडेवारी वाढणे आवश्यक आहे. यासाठी मतदार जागृती होणे गरजेचे आहे. आजही अनेक मतदार मतदान करीत नाहीत. त्यामुळे चुकीचे लोकप्रतिनिधी निवडले जातात. याचा परिणाम विकास योग्य पद्धतीने होत नाही. त्यासाठी जास्तीतजास्त मतदारांनी मतदान करायला हवे म्हणजे योग्य प्रतिनिधी निवडला जाईल. आपल्या देशात लोकशाही असल्याने मतदारांला अतिशय महत्त्व आहे. मतदारांमुळे आपण योग्य प्रतिनिधी निवडू शकतो. याचा परिणाम सर्वसाधारण नागरिकांचे कल्याण होण्याला मदत होते. तेव्हा मतदार राजांनी आपले मतदान करून मतदानाचे मूलभूत कर्तव्य बजावावे. मतदार हा लोकशाहीचा पाया आहे. मात्र अजून अनेक लोक सरकाराचे महत्त्व पटवून घेत नाहीत. त्यासाठी मतदार जागृती जास्त महत्त्वाची असते. मतदानादिवशी काही लोक घरी राहणे पसंत करतात. नाव नोंदणी करीत नाहीत. सध्या तरुण वर्ग व ज्येष्ठ लाढक्या बहिणी यांच्यात उदासीनता दिसून येते. तेव्हा शाळा, महाविद्यालये, समाज माध्यमे, प्रसार मोहिमा, रॅली, पोस्टर व व्याख्याने इत्यादींच्या माध्यमातून मतदार जागृती करावी. मतदानामुळे आपल्या देशातील लोकशाही मजबूत करण्यासाठी मतदारांनी मतदान केले पाहिजे. तेव्हा आपल्या विकासाच्या भवितव्यासाठी मतदार जागृती खूप महत्त्वाची असते. महाराष्ट्र राज्यातील नगर परिषदा व नगरपंचायतीच्या उज्वल भविष्यासाठी आणि आपल्या देशातील लोकशाही मजबूत करण्यासाठी २ डिसेंबर २०२५ रोजी मतदान करूया. यासाठी मतदार जागृती अतिशय महत्त्वाची आहे.

शेवयांचा उपमा

सकाळचा नाश्ता म्हटले की, पोहे, उपमा, शिरा हे ठरावीक पदार्थ खायला मिळतात. एका सकाळी आपल्याला शेवयांचा उपमा करता येईल. खवल्यांना आवडेल अशी ही स्वादिष्ट डिश आहे.

साहित्य : शेवया, नारळ, मटार, चणाडाळ, टोमॅटो, लाल मिरची, गोडतेल, कढीपत्ता, कादि, मोहरी, हिंग, मीठ, जिरे.

कृती : कढईत शेवयांचा चुरा तांबूस रंग येईपर्यंत भाजा. भाजताना तेल नको. पाणी गरम करून ठेवा. एका पातेल्यात तेल गरम करून त्यात हिंग, मोहरी, जिरे, मिरच्यांचे तुकडे, कढीपत्ता, भिजलेली डाळ, कांदा, हळद सर्व टाकून लालसर होईपर्यंत परतून घ्यावे. त्यात गरम केलेले पाणी टाकून मीठ टाकावे. चवीला साखर, कांथंबीर, नारळाचा चव घालून उकळावे. उकळलेल्या पाण्यात भाजलेल्या शेवयांचा चुरा घालावा व त्या शिजवाव्यात.

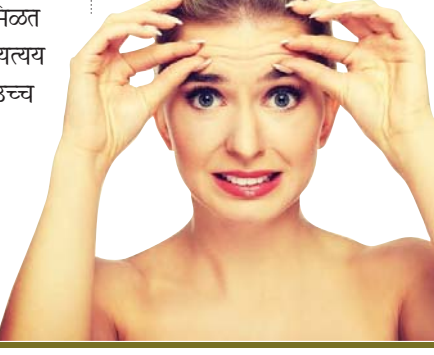
आपणासदेखील असं वाटत की आपले वय कमी आहे, पण सुरकुत्यांमुळे चेहऱ्यावरील चार्म गमावत आहे, तर त्यामागे बरीच कारणे असू शकतात. चला तर मग चेहऱ्यावर सुरकुत्या होण्यामागील कारणे जाणून घेऊया. सुरकुत्या सरत्या वयाचा एक भाग आहे. कॉलेजनचे उत्पादन वेळेनुसार कमी होतं, ज्यामुळे आपली त्वचा लवचिकता गमावून बसते. सरत्या वयासह सुरकुत्या होणे स्वाभाविकच आहे, पण अशी अनेक कारणे आहेत ज्यामुळे अकालीच सुरकुत्या दिसू लागतात. यामधील काही तर आपल्या दररोजच्या सवयीमुळे देखील असू शकत. जसे की साखरेचे सेवन किंवा सूर्याच्या प्रकाशात जास्त काळ राहिल्यामुळे आपल्या त्वचेवर फाईन लाइन्स दिसू लागतात. तथापि अद्याप उशीर झालेला नाही. आपण इच्छित असल्यास आपल्या दिनचर्येत आवश्यक बदल करून या सुरकुत्यांना चेहऱ्यावर येण्यापासून रोखू शकता.

चेहऱ्यावर सुरकुत्या होण्या मागील मुख्य ७ कारणे

धूर, धूळ आणि धुकं यापासून त्वचेच्या फ्री रेडिकल्सला नुकसान होतं. यामुळे अकाली वृद्धत्व आणि सुरकुत्या येऊ लागतात. नकारात्मक प्रभावाला कमी करण्यासाठी दिवसाच्या शेवटी आपल्या चेहऱ्याला स्वच्छ करावे.

आपली झोपण्याची स्थिती : जर आपल्याला पोटावर किंवा हाताला उशीखाली दाबून झोपण्याची सवय असल्यास, बराच काळ असे केल्याने आपल्या चेहऱ्यावर काही डाग येऊ शकतात. याचा परिणाम रात्रभर दिसून येत नाही, पण नंतर लक्षात येतो. यापासून वाचण्यासाठी पाठीवर झोपण्याचा प्रयत्न करा आणि त्वचेच्या सुरकुत्यांना कमी करण्यासाठी रेशीम किंवा सॅटिनची उशी वापरा.

उच्च साखरयुक्त आहार घेणे : साखर आपले वजन वाढवण्यात आणि त्वचेला अकाली वृद्ध करण्यात योगदान देते. साखर विरघळल्यावर ही ग्लायकेशन नावाच्या प्रक्रियेतून जाते. मुळात, ही कॉलेजन आणि इलॅस्टीनला बांधते आणि त्यांना कमकुवत करते. यामुळे फाईन लाइन्स आणि सुरकुत्या दिसून येतात.

सनस्क्रीन न लावणे : सूर्यापासून निघणारे यूव्ही किरण आपल्या त्वचेवरील सुरकुत्यांसाठी सर्वात जास्त जबाबदार असतात. असुरक्षित असणाऱ्या अल्ट्राव्हायोलेट प्रकाशाच्या संपर्कात येऊन कॉलेजन खराब होऊ शकतं, ज्यामुळे फाईन लाइन्स आणि सुरकुत्या होऊ शकतात. म्हणून आपल्या त्वचेला वाचवण्यासाठी नेहमी सनस्क्रीन वापरा.

डिहायड्रेट त्वचा : आपल्या त्वचेला सुरकुत्यांपासून वाचवण्यासाठी नेहमी हायड्रुरोनिक ॲसिड असणाऱ्या उत्पादनांचा वापर करावा. हे आपल्या त्वचेतील ओलावा टिकवून ठेवते, ज्यामुळे डोळ्याच्या भोवती बनणाऱ्या फाईन लाइन्स कमी होतील.

इन्स्टाग्रामवरून करायचा आहे का व्हिडीओ कॉल, मग फॉलो करा या स्टेप्स

इन्स्टाग्रामवर व्हिडीओ कॉलिंग हे जबरदस्त फीचर जोडण्यात आलं आहे. याच्या माध्यमातून तुम्ही व्हिडीओ कॉल करून तुमच्या मित्रांशी संवाद साधू शकता.

इन्स्टाग्राम आपल्या कंटेंट आणि फीचर्सच्या जोरावर सध्या एक लोकप्रिय सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म बनलं आहे. या प्लॅटफॉर्मवर फोटो आणि व्हिडीओ शेअर करण्यासोबतच व्हिडीओ कॉलदेखील करता येतो. जर तुम्हालादेखील हे फीचर वापरायचं असेल आणि जर तुम्हाला पद्धत माहीत नसेल तर टेशन घेऊ नका. आम्ही तुम्हाला या आर्टिकलमध्ये व्हिडीओ कॉल करण्याची पद्धत सांगणार आहोत, ज्यामुळे तुम्ही तुमच्या मित्र-मैत्रिणींशी फेस-टू-फेस संवाद साधू शकता.

इन्स्टाग्राममध्ये अशाप्रकारे करा व्हिडीओ कॉल

- तुमच्या मोबाईलमध्ये इन्स्टाग्राम ॲप ओपन करा.
- उजवीकडे असलेल्या मेसेज आयकॉनवर क्लिक करा.
- वॅट लिस्टमधून तो कॉण्टॅक्ट निवडा, ज्याला तुम्हाला व्हिडीओ कॉल करायचा आहे.
- त्यानंतर उजवीकडे असलेल्या कॅमेरा

आयकॉनवर क्लिक करा.

- त्यानंतर व्हिडीओ कॉल सुरू होईल.
- अशाप्रकारे तुम्ही व्हिडीओ कॉलच्या माध्यमातून तुमच्या

मित्र-मैत्रिणींशी बोलू शकता. व्हिडीओ कॉल दरम्यान तुम्ही काय करू शकता...

- व्हिडीओ कॉलदरम्यान तुम्ही फोनचा कॅमेरा स्वच करू शकता.
- मायक्रोफोन आयकॉनवर क्लिक करून तुम्ही माइक म्यूट करू शकता.

लक्षात असू द्या व्हिडीओ कॉल करण्यापूर्वी वाय-फाय किंवा डेटा कनेक्शन सुरळीत असेल याची काळजी घ्या. ज्यामुळे तुम्ही अगदी सहज व्हिडीओ कॉलिंग करू शकाल. तसेच तुम्हाला व्हिडीओ क्वालिटीदेखील चांगली मिळेल. विशेष म्हणजे कॉलिंग दरम्यान तुम्ही ४ लोकांना जोडू शकता आणि चार लोकांशी एकाचवेळी बोलू शकता. महत्त्वाची बाब म्हणजे ज्यांना व्हिडीओ कॉल करायचा आहे, त्यांनी इन्स्टाग्राम नोटिफिकेशन ऑन केलेल्या असल्यात, तसेच ते ऑफलाईन असल्यास व्हिडीओ कॉल नोटिफिकेशन त्यांना जाणार नाहीत. सोशल मीडिया ॲप इन्स्टाग्रामनं गेल्या वर्षी किशोरवयीन मुलांचा विचार करून नाइट टाइम नज फीचर लाँच केलं होतं. ही सुविधा रिमाईंडरप्रमाणे चालते. जेव्हा किशोरवयीन मुलं १० मिनिटांपेक्षा वेळ घालवतील तेव्हा त्यांना ॲप बंद करण्याचा रिमाइंडर मिळेल.

पोटाचा घेर कमी करायचा आहे?

मग जाणून घ्या घोसाळी खाण्याचे फायदे

गौरी-गणपतीसारखे सण, उत्सव आले की अनेक घरांमध्ये घोसाळ्याच्या भज्यांचा वास घमघमू लागतो. साधारणपणे आपल्याला कांदाभजी, बटाटाभजी, पालकभजी असे भज्यांचे प्रकार माहीत आहेत. मात्र, या सगळ्यांमध्ये घोसाळ्याची भजीदेखील तितकीच खुसासदार लागतात. बऱ्याच वेळा घोसाळ्याची

भजी खाण्यासाठी लोक नाकं मुरडतात. मात्र,

हे शरीरासाठी अत्यंत गुणकारी आहे. त्यामुळे त्याचे नेमके फायदे कोणते ते जाणून घेऊयात.

घोसाळ्याची भजी किंवा भाजी खाण्याचे अनेक फायदे आहेत. मुळात घोसाळं

■ लघवी साफ होते. ■ कफ झाल्यास घोसाळ्याचा रस प्यावा. त्यामुळे उलटी होऊन कफ बाहेर पडतो. ■ पोत साफ होतं. ■ जखम बरी होते. ■ पोटाचा घेर कमी होतो. ■ मूतखड्यावर गुणकारी ■ थकवा दूर होतो.

जपा संत्र सेवनाचा मंत्र !

संत्री खताना काळजी घ्यावी. सर्दी, खोकला झाला असेल तर अति आंबट चवीचे व कच्चे संत्रे खाऊ नये, त्यामुळे खोकला अधिकच वाढू शकतो. आंबट गोड चवीची, पिवळ्या केशरी रंगाची संत्री सगळ्यांच्या आवडीची असतात. संत्र्यात भरपूर प्रमाणत ‘अ’, ‘ब’ आणि ‘क’ जीवनसत्त्व असतं. साधारण थंडीत संत्र्यांचा हंगाम सुरू होतो. महाराष्ट्रात नागपूरमध्ये संत्र्याचं पीक मोठ्या प्रमाणात घेतलं जातं. संत्र्यापासून ज्यूस, जॅम, जेली, अत्तर , सुगंधी तेल, चूर्ण असे अनेक पदार्थ तयार केले जातात. पण फक्त खाद्यपदार्थ किंवा सौंदर्य पदार्थांच नाही, तर आरोग्याच्या अनेक समस्यांवर संत्रे फायदेशीर आहे. चला तर या संत्र्याचे फायदे जाणून घेऊयात.

■ भूक मंदावणे, पोटात गॅस होणे अशा समस्यांवर संत्र्याचा रस प्यायल्यास खूप आराम पडतो.

■ मळमळल्यासारखं होत असल्यास संत्र्याची साल हुंगल्यास लगेच आराम पडतो.

■ पचनशक्ती वाढवण्यासाठी संत्र खावे.

■ मलावरोधाचा त्रास होत असल्यास रात्री झोपण्यापूर्वी संत्र्याच्या फोडी पांढऱ्या सालीसकट खाव्यात, सालीतील तंतुमय पदार्थांमुळे शौचास साफ होते.

■ संत्र्यामध्ये असणाऱ्या ‘क’ जीवनसत्त्वामुळे दातांच्या अनेक समस्या दूर होतात.

■ थकवा, अशक्तपणा जाणवत असल्यास संत्रे खावे.

■ हंगाम संत्री आवर्जून खावी, कारण त्वचेचे सौंदर्य सुधारण्यासाठी संत्रे मदत करते.

■ संत्रे ही थंड असतात. अति उष्णतेचा त्रास झाल्यास संत्र्याचा रस प्यावा.

■ संत्र्याची साल वाळवून त्यापासून चूर्ण तयार करावे. हे सूक्ष्म चूर्ण चेहऱ्यावर लावल्यास मुरुमे व पुटकुळ्या दूर होऊन त्वचा कातियुक्त होते.

व्यायामापूर्वी अशी घ्या त्वचेची काळजी

आपण आपल्या आरोग्याची काळजी घेण्यासाठी व्यायाम करतो. पण त्यामध्ये आपल्या त्वचेची काळजी घेतली जात नाही. असे बरेच कमी लोक असतात, जे वर्क आऊटसच्या पूर्वी आपल्या त्वचेची योग्यरीत्या काळजी घेतात. असं करणं फार महत्त्वाचं असत. कारण वर्क

त्वाचा तज्ञ म्हणतात की, जेव्हा आपण वर्क आऊटसाठी जात असाल तेव्हा मेकअपपासून शक्य असेल तेवढे वाचावे. हे आपल्या छिऱ्या आणि घामाच्या ग्रंथींना अवरोधित करतात, यामुळे आपल्या त्वचेला श्वास घ्यायला अडचण होते. म्हणून आपण वर्क आऊट करायला जाण्यापूर्वी आपल्या त्वचेला चांगल्या प्रकारे स्वच्छ करून घ्या. यासाठी आपण एखाद्या फेसवॉशने चेहरा स्वच्छ करणे अधिक चांगले राहील.

मॉइश्चरायझिंग करणे आवश्यक

त्वचेची काळजी घेणारे तज्ञ म्हणतात की, त्वचा स्वच्छ केल्यावर तिला मॉइश्चराइझ करणे देखील आवश्यक आहे. वास्तविक वर्क आऊट्स दरम्यान आपल्या त्वचेमधून भरपूर घाम येतो, जे आपल्या त्वचेचे निर्जलीकरण करतो. अशा परिस्थितीत त्वचेचा ओलावा टिकवून ठेवण्यासाठी

आऊटसच्या दरम्यान भरपूर घाम येतो आणि जर आपली त्वचा स्वच्छ नसेल तर घाणेरड्या त्वचेवर घामामुळे बॅक्टेरिया अधिक वाढू शकतात. याशिवाय व्यायामाच्या दरम्यान आपल्या त्वचेचे निर्जलीकरण होते. चला तर मग आज आम्ही आपल्याला सांगत आहोत की, व्यायामापूर्वी त्वचेची काळजी कशी घ्यावी...

मॉइश्चराइझ करणं आवश्यक असतं. म्हणून जेव्हा आपण आपला चेहरा स्वच्छ कराल तेव्हा आपल्या चेहऱ्यावर मॉइॅरिायझर आणि लिप बाम लावा, कारण वर्क आऊट केल्यावर आपले ओठ कोरडे होतात आणि फाटातात.

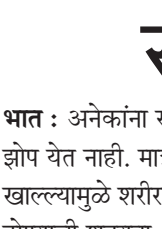
एसपीएफ संरक्षणाला दुर्लक्षित करू नका

त्वचा तज्ञ म्हणतात की, प्री-वर्क आऊट त्वचेची काळजी घेताना सूर्याच्या किरणांपासून संरक्षण करणे देखील महत्त्वाचे आहे. जर आपण वर्क आऊट दरम्यान मैदानी व्यायाम करण्याची योजना आखत असाल, तर जसे की बागेत जाऊन धावणे किंवा बाहेरच योगा करत असाल तर बाहेर जाण्यापूर्वी सनस्क्रीन लावणे विसरू नका. **ॲंटीपर्सिपरंट लावा :** हे खरे आहे की आपल्याला व्यायामशाळेत किंवा वर्क आऊट्स करताना खूप घाम गाळवा लागतो. तर आपल्या बागलेला ॲंटीपर्सिपरंट रोलऑन करून बॅक्टेरिया आणि जंताचे घर होण्यापासून संरक्षण करा.

निरोमी आणि सुदृढ आरोग्य हवं

असेल तर आहारात पौष्टिक पदार्थांचा समावेश करा, असा सल्ला कायमच डॉक्टरांकडून दिला जातो. त्यासोबत सकाळचा नाश्ता भरपेट करावा, दुपारचं जेवण थोडं कमी करावं आणि रात्रीचं जेवण अत्यंत हलकं घ्यावं, असंही म्हटलं जातं. मात्र, अनेकदा आपण याकडे दुर्लक्ष करतो. अनेकदा काही जण रात्रीच्या जेवणात मसालेदार पदार्थ, फास्टफूड यांचा समावेश करतात.मात्र, ते शरीरासाठी अत्यंत चुकीचं आहे. त्यामुळे रात्री झोपण्यापूर्वी कोणत्या पदार्थांचं सेवन करणं टाळलं पाहिजे, हे जाणून घेऊयात.

भात : अनेकांना रात्री भात खाल्ल्याशिवाय झोप येत नाही. मात्र, रात्रीच्या वेळी भात खाल्ल्यामुळे शरीरात अतिरिक्त चरबी निर्माण होण्याची शक्यता असते. रात्री भात खाल्ल्याने पोटाकडील चरबी वाढते.

फास्ट फूड/तेलकट पदार्थ

: पिझ्झा, बर्गर, फ्राईज यासारखे फास्ट फूड आणि तळलेले पदार्थ रात्रीच्या वेळी खाणे टाळा. अपचन किंवा ॲसिडिटीमुळे निद्रानाश होऊ शकतो.

हिवाळ ऋतू सुरू झाला की बाजारात ऊस, संत्री, गाजर, हरभरा, आवळे अशी फळे दिसू लागतात. या सगळ्यामध्ये अनेकांचं लक्ष वेधून घेतो तो म्हणजे हरभरा. हिरवागार हरभरा पाहिला की महिला वर्गाच्या डोळ्यात अनेक वेगवेगळ्या भन्नाट रेंसिणी घुमू लागतात. मग संपूर्ण हिवाळ ऋतू संपेपर्यंत ओल्या हरभऱ्याची चटणी, घावणं, पाल्याची भाजी असे वेगवेगळे प्रकार प्रत्येकाच्या स्वयंपाक घरात होऊ लागतात. या ओल्या हरभऱ्याचे अनेक गुणकारी फायदे आहेत. विशेष म्हणजे केवळ ओल्या हरभऱ्याचेच नव्हे, तर चणे किंवा हरभरा डाळीचं पीठ (चणाडाळीचं पीठ) हेदेखील शरीरासाठी बहुगुणी ठरत असल्याचं दिसून येतं.

‘या’ व्यक्तींनी हरभरा खाऊ नये

■ हरभरा डाळ पचण्यास जड आहे. तसंच ती उष्ण, तुरट-गोड चवीची आहे. त्यामुळे वातदोष वाढण्याची शक्यता असते. म्हणूनच, वातप्रकृतीच्या व्यक्तींनी हरभरा डाळ किंवा हरभऱ्याचं सेवन करू नये.

■ हरभरा पचण्यास जड आहे. त्यामुळे पचनशक्ती मंद असणाऱ्यांनी किंवा अपचनाचा त्रास होणाऱ्यांनी हरभऱ्याचं सेवन टाळावं. तसंच डाळीच्या पिठापासून केलेले पदार्थ देखील जास्त खाऊ नयेत.

■ हरभऱ्यामध्ये मॅलिक ॲसिड, ॲव्हकालिक ॲसिड यांचं प्रमाण असल्यामुळे आम वांल्या (उलटी), अपचन या समस्या दूर होतात.

■ हरभरा स्नायूवर्धक आहे. त्यामुळे व्यायाम करणाऱ्यांनी हरभऱ्याचं नियमित सेवन केल्यास फायदेशीर ठरू शकतं.

■ ओल्या हरभऱ्याच्या पानांमध्ये लोहाचं पुरेपूर प्रमाण असतं. त्यामुळे शरीरात लोहाची कमतरता असलेल्या व्यक्तींनी हरभऱ्याच्या पानांची भाजी खावी.

■ कोणत्याही प्रकारचा त्वचाविकार असल्यास हरभरा डाळीचे पीठ प्रभावी जागेवर लावावे.

■ डाळीच्या पिठाने रंग उजळतो. चेहऱ्यावर मुरुमे असतील तर एक चमचा दही घेऊन त्यात थोडंसं डाळीचं पीठ घालावं. त्यानंतर हा लेप चेहऱ्यावर लावावा. यामुळे चेहऱ्यावरील मुरुमं कमी होतात.

■ हरभरा स्नायूवर्धक आहे. त्यामुळे पचनशक्ती मंद असणाऱ्यांनी किंवा अपचनाचा त्रास होणाऱ्यांनी हरभऱ्याचं सेवन टाळावं. तसंच डाळीच्या पिठापासून केलेले पदार्थ देखील जास्त खाऊ नयेत.

■ हरभऱ्यामध्ये मॅलिक ॲसिड, ॲव्हकालिक ॲसिड यांचं प्रमाण असल्यामुळे आम वांल्या (उलटी), अपचन या समस्या दूर होतात.

■ हरभरा स्नायूवर्धक आहे. त्यामुळे व्यायाम करणाऱ्यांनी हरभऱ्याचं नियमित सेवन केल्यास फायदेशीर ठरू शकतं.

■ ओल्या हरभऱ्याच्या पानांमध्ये लोहाचं पुरेपूर प्रमाण असतं. त्यामुळे शरीरात लोहाची कमतरता असलेल्या व्यक्तींनी हरभऱ्याच्या पानांची भाजी खावी.

■ कोणत्याही प्रकारचा त्वचाविकार असल्यास हरभरा डाळीचे पीठ प्रभावी जागेवर लावावे.

■ डाळीच्या पिठाने रंग उजळतो. चेहऱ्यावर मुरुमे असतील तर एक चमचा दही घेऊन त्यात थोडंसं डाळीचं पीठ घालावं. त्यानंतर हा लेप चेहऱ्यावर लावावा. यामुळे चेहऱ्यावरील मुरुमं कमी होतात.

प्रत्येक व्यक्तीला दररोज पुरेशी विश्रांती मिळणे आवश्यक असते. व्यक्तीनुसार झोपेचे प्रमाण बदलत असले तरीही चांगल्या आरोग्यासाठी किमान सात तासांची झोप घेणे आवश्यक असते. ही झोप सलग असली पाहिजे. झोपेमध्ये खंड पडला तर शरीराला त्याचा फारसा उपयोग होत नाही. अनेकांना रात्री जागरण करण्याची सवय असते. मात्र, ही सवय कालांतराने आरोग्यासाठी घातक ठरू शकते. झोप पूर्ण झाली नाही तर व्यक्तीच्या शरीरावर प्रतिकूल परिणाम होऊ शकतात. अपुऱ्या झोपेमुळे उद्भवणारी काही लक्षणे पाहूयात...

अपुऱ्या झोपेमुळे होतात हे त्रास

■ **भावनिक अस्वस्थता :** पुरेशी झोप न झाल्यामुळे व्यक्ती विनाकारण चिडचिड करते. बऱ्याच काळापासून शरीराला आवश्यक असणारी विश्रांती मिळाली नाही तर त्याचा परिणाम व्यक्तीच्या भावनांवर होतो. त्यामुळे व्यक्तीचा मूड सातत्याने बदलत राहतो.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

■ **अकाली वृद्धत्व :** आपण लवकर वयस्कर व्हावे असे कोणत्याच व्यक्तीला वाटत नाही. मात्र पुरेशी झोप न झालेल्या व्यक्तीच्या त्वचेवर लवकर सुरकुत्या पडतात. त्यामुळे व्यक्ती वयस्कर दिसू लागतात.

■ **लठ्ठपणा :** पुरेशी झोप न झालेल्या व्यक्तींचे शारीरिक गणित बिघडते. अन्नाचे योग्य प्रकारे पचन होत नाही. तसेच त्यांना वारंवार भूक लागण्याचीही शक्यता असते. त्यामुळे लठ्ठपणा वाढू शकतो.

■ **कर्करोग होण्याची शक्यता :** अपुऱ्या झोपेमुळे आपल्या शरीराचे नव्हे तर मेंदूचे कार्यही बिघडते. अपुरी झोप ही प्रोस्टेट कर्करोग, स्तनांचा कर्करोग यांसारख्या आजारांना कारणीभूत ठरू शकते.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

■ **भावनिक अस्वस्थता :** पुरेशी झोप न झाल्यामुळे व्यक्ती विनाकारण चिडचिड करते. बऱ्याच काळापासून शरीराला आवश्यक असणारी विश्रांती मिळाली नाही तर त्याचा परिणाम व्यक्तीच्या भावनांवर होतो. त्यामुळे व्यक्तीचा मूड सातत्याने बदलत राहतो.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

■ **भावनिक अस्वस्थता :** पुरेशी झोप न झाल्यामुळे व्यक्ती विनाकारण चिडचिड करते. बऱ्याच काळापासून शरीराला आवश्यक असणारी विश्रांती मिळाली नाही तर त्याचा परिणाम व्यक्तीच्या भावनांवर होतो. त्यामुळे व्यक्तीचा मूड सातत्याने बदलत राहतो.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

■ **भावनिक अस्वस्थता :** पुरेशी झोप न झाल्यामुळे व्यक्ती विनाकारण चिडचिड करते. बऱ्याच काळापासून शरीराला आवश्यक असणारी विश्रांती मिळाली नाही तर त्याचा परिणाम व्यक्तीच्या भावनांवर होतो. त्यामुळे व्यक्तीचा मूड सातत्याने बदलत राहतो.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

■ **भावनिक अस्वस्थता :** पुरेशी झोप न झाल्यामुळे व्यक्ती विनाकारण चिडचिड करते. बऱ्याच काळापासून शरीराला आवश्यक असणारी विश्रांती मिळाली नाही तर त्याचा परिणाम व्यक्तीच्या भावनांवर होतो. त्यामुळे व्यक्तीचा मूड सातत्याने बदलत राहतो.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

■ **भावनिक अस्वस्थता :** पुरेशी झोप न झाल्यामुळे व्यक्ती विनाकारण चिडचिड करते. बऱ्याच काळापासून शरीराला आवश्यक असणारी विश्रांती मिळाली नाही तर त्याचा परिणाम व्यक्तीच्या भावनांवर होतो. त्यामुळे व्यक्तीचा मूड सातत्याने बदलत राहतो.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

■ **भावनिक अस्वस्थता :** पुरेशी झोप न झाल्यामुळे व्यक्ती विनाकारण चिडचिड करते. बऱ्याच काळापासून शरीराला आवश्यक असणारी विश्रांती मिळाली नाही तर त्याचा परिणाम व्यक्तीच्या भावनांवर होतो. त्यामुळे व्यक्तीचा मूड सातत्याने बदलत राहतो.

■ **विसरभोळेपणा :** योग्य तितकी झोप न झाल्यास व्यक्तीमध्ये विसरभोळेपणा वाढतो. याचे प्रमाण काही वेळा इतके वाढते की अगदी काही काळापूर्वी तुम्ही केलेली गोष्टी तुम्हाला सहज आठवेनाशी होते.

■ **नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे :** अपुरी झोप ही तुमच्या स्मरणशक्तीवर परिणाम करते. झोप झाली नसल्यास मेंदूला जास्त ताण द्यावा लागतो आणि त्यामुळे नवीन गोष्टी शिकण्यात अडथळे निर्माण होण्याची शक्यता असते.

निवडणुकांच्या मतमोजणीचा संभ्रम दूर

सर्व ठिकाणचा निकाल २१ डिसेंबरला एकत्रच जाहीर होणार... मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाचा महत्त्वाचा निर्णय

कुठल्या निवडणुका पुढे ढकलल्या?

ज्या ठिकाणच्या निवडणुका पुढे ढकलण्यात आल्या आहेत त्यामध्ये पुणे, सातारा, सोलापूर, चंद्रपूर, यवतमाळ, अहिल्यानगर, धाराशिव, नांदेड आदी जिल्ह्यांचा समावेश आहे. यामध्ये बारमती, फलटण, महाबळेश्वर, अंबरनाथ, कोपरगाव, देवळाली प्रवर, नेवासा, पाथर्डी, मंगळवेढा, तळेगाव, लोणावळ, मुखेड, धर्माबाद, भोकर, दिगस, पांढरकवडा, वणी, अंजनगाव सुर्जी, गोंदिया, घुगूस, गडचिंद्र आदी प्रमुख नगरपालिकांचा समावेश आहे. दरम्यान, ज्या ठिकाणांची निवडणूक स्थगित केली आहे त्या ठिकाणावरील निवडणूक घेण्यासाठी राज्य निवडणूक आयोगाने नव्याने सुधारित कार्यक्रम यापूर्वीच जाहीर केला आहे. आयोगाने यासंदर्भात जिल्हाधिकाऱ्यांना सूचना दिल्या आहेत. स्थगित केलेल्या पालिकासाठी संबंधित जिल्ह्यातील जिल्हाधिकारी ४ डिसेंबर रोजी निवडणूक कार्यक्रम जारी करतील. त्यानुसार १० डिसेंबरला दुपारी ३ पर्यंत उमेदवारांना स्थगित जागेवर अर्ज दाखल करता येतील. तर, ११ डिसेंबर रोजी निवडणूक विन्हाचे वाटप करून पार उमेदवारांची अंतिम यादी जाहीर करावी लागेल. त्यानंतर २० डिसेंबर रोजी सकाळी ७.३० ते सायंकाळी ५.३० या वेळेत मतदान होईल, तर २१ डिसेंबर रोजी मतमोजणी करून निकाल जाहीर केला जाईल.

■ बातमी / लेख, प्रीती दिपक नाईक

राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांच्या मतमोजणीबाबत महत्त्वाची माहिती समोर आली आहे. सर्व नगरपालिका व नगरपंचायत निवडणुकीचा निकाल २१ डिसेंबर रोजी एकत्र जाहीर करण्याचा आदेश मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने दिला आहे. यासोबतच २० डिसेंबरपर्यंत आचारसंहिता कायम राहिल, असेही कोर्टाने स्पष्ट केले असून तोपर्यंत एक्झिट पोल प्रसिद्ध करण्यासही बंदी असणार आहे. सुरुवातीला राज्य निवडणूक आयोगाने २ डिसेंबरला मतदान आणि ३ डिसेंबरला निकाल जाहीर होईल, असे सांगितले होते. मात्र, दोन दिवसांपूर्वी अचानक काही नगरपरिषद आणि नगरपंचायतींमध्ये न्यायालयीन पेच निर्माण झाल्याने आयोगाने तेथे २० डिसेंबररोजी मतदान आणि २१ डिसेंबरला निकाल असा नवीन आदेश दिला होता. तर, उर्वरीत सर्व ठिकाणी आज मतदान होत आहे. त्यामुळे

दोन्ही टप्प्यातील मतमोजणी कधी होणार याबाबत संभ्रम निर्माण झाला होता. मात्र, आता उद्याची मतमोजणी रद्द करण्यात आली आहे. तसेच, २१ डिसेंबरलाच सर्व ठिकाणचा निकाल जाहीर करण्याचा आदेश नागपूर खंडपीठाने दिला आहे. महाराष्ट्रातील विविध जिल्ह्यांमध्ये मंगळवारी (२ डिसेंबर) २६४ नगरपरिषद व नगरपंचायतींसाठी निवडणुका पार पडत असून सकाळी ७.३० ते सायंकाळी ५.३० अशी मतदानाची वेळ आहे. यासाठी १२ हजार ३१६ मतदान केंद्रांवर ६२ हजार १०८ अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती आहे.

ठाण्यात ‘देवाभाऊ’ जाहिरात प्रकरण चिघळले

छत्रपती शिवारायांच्या प्रतिमेवर रंग फासल्याने संताप... काँग्रेसची पोलीस ठाण्यात धडक

■ ठाणे। प्रतिनिधी,

विधानसभा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर काही महिन्यांपूर्वी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या छायाचित्रासोबत ‘देवाभाऊ’ असा उल्लेख आणि शिवमुद्रा तसेच फडणवीस छत्रपती शिवाजी महाराजांना पुष्पांजली अर्पण करतानाची चित्ररूपे ठाणे शहरातील अनेक भिंतींवर रंगविण्यात आली होती. या जाहिरातबाजीमुळे शहरातील सुशोभीकरण केलेल्या भिंती विद्रूप झाल्याची चर्चा तेव्हाच झाली होती.

याच चित्रांपैकी कळवा रेल्वे स्टेशन परिसरातील भिंतीवरची प्रतिमा अज्ञात व्यक्तींनी विद्रूप

केली. छत्रपती शिवाजी महाराजांची प्रतिमा आणि शिवमुद्रेवर रंग फासून झाकण्यात आले, तर ‘देवाभाऊ’ हा शब्द मात्र तसेच ठेवण्यात आला. महाराष्ट्राचे आराध्य दैवत असलेल्या छत्रपती शिवारायांचा झालेला हा घोर अपमान उघड होताच शहरभर संतापाची लाट उसळली.

या प्रकराची गंभीर दखल घेत काँग्रेसचे मुख्य प्रवक्तें राहुल पिंगळे यांच्या नेतृत्वाखाली काँग्रेसचे पदाधिकारी आणि शिवप्रेमी मोठ्या संख्येने कळवा पोलीस ठाण्यात दाखल झाले. धार्मिक भावना भडकवणे, सामाजिक वैमनस्य निर्माण

करणे, कटकटस्थान आणि बदनामी अशा गंभीर गुन्हांसाठी गुन्हा नोंदवण्याची औपचारिक मागणी काँग्रेसकडून करण्यात आली. यावेळी ब्लॉक अध्यक्ष राजू शेठ्ठी, निलेश पाटील, अॅड. जावेद शेख, सेवादल अध्यक्ष रवींद्र कोळी, नुरिंद शेख, मनोज डाकवे, वैशाली भोसले, विजय खेडेकर, दयानंद पवड, पद्मिनी खराडे, कृष्णा म्हासने, राजू ढवळे, निराझ कुरणे यांंह मोठ्या संख्येने पदाधिकारी व शिवप्रेमी उपस्थित होते. ठाण्यात या प्रकरणाची मोठी चर्चा असून नागरिकांमध्ये तीव्र नाराजी व्यक्त होत आहे.

पिण्याचे पाणी येत नाही तरीही पाठवले बील

■ कल्याण। प्रतिनिधी,

टिटवाळा इंदिरा नगर, स्मशानभूमी रस्ता परिसरातील नागरिकांना पिण्याचे पाणी येत नाही. तरीदेखील कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका नियमित पाण्याचे बिल पाठवत आहे. हे पाण्याचे बिल तत्काळ रद्द करावे अशी मागणी संघर्ष रहिवासी संघटनेचे अध्यक्ष गणेश भाटे यांनी 'अ' प्रभागाचे सहाय्यक आयुक्त आणि पाणीपुरवठा विभागाच्या उपअभियंता यांच्याकडे पत्राद्वारे केली आहे. इंदिरा नगर परिसरात मोठी लोकवस्ती असून गेली अनेक वर्षे येथे नागरिक राहतात. येथील नागरिकांना अनेक समस्या भेडसावत असून यापैकी मुख्य समस्या म्हणजे पिण्याच्या पाणी. गेली कित्येक वर्षे जलवाहिनी नसतानादेखील कडोमपाच्या वतीने पाण्याचे बिल पाठवले जात आहे. आता महापालिकेने

याठिकाणी जलवाहिनी टाकली आहे. मात्र नळ जोडणीच दिली नाही. असे असतानादेखील पाणी बिल मात्र नियमितरीत्या येत आहे. याबाबत पालिकेला वारंवार सुचित करूनदेखील पालिका पाणी बिल पाठवत आहे. येथील नागरिकांना टिटवाळा स्टेशन येथून पिण्याचे पाणी आणावे लागत आहे. याबाबत संघर्ष रहिवासी संघटना इंदिरानगरचे अध्यक्ष गणेश भाटे यांचा पाठपुरावा सुरू असून सर्व पाणी बिल रद्द करण्याची मागणी त्यांनी केली आहे. यावर संबंधित सहाय्यक आयुक्तींनी लवकरच सर्व्हे करू असे सांगितले आहे.

ड्रेनेजमध्ये पडून बालकाच्या मृत्यू प्रकरणी तक्रारीनंतर कारवाईला वेग

■ कल्याण। प्रतिनिधी,

कल्याण डोंबिवली महानगरपालिकेच्या निष्काळजीव पणामुळे डोंबिवली येथे उघड्या ड्रेनेजमध्ये पडून आयुष्य एकनाथ कदम, १४ वर्षीय बालकाचा मृत्यू झाल्याच्या गंभीर घटनेची महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोगाने तातडीने दखल घेतली. तसेच संबंधित केडीएमसी अधिकाऱ्यांच्या चौकशीचे आदेश कल्याण परिमंडळ पोलीस उपायुक्त यांना दिले आहेत. २८ सप्टेंबर २०२५ रोजी रात्री डोंबिवली सेरेवरनगर परिसरात खुले आणि असुरक्षित ड्रेनेज जवळून जाताना बालकाचा मृत्यू झाल्याची घटना घडली. परिसरात सुरू असलेल्या नाले, ड्रेनेज कामात सुरक्षा उपाययोजना न पाळणे, अंधार व चेतावणी फलकांचा अभाव, तसेच महापालिकेच्या निष्काळजीमुळे ही दुर्घटना घडल्याचा आरोप करण्यात आला आहे. या प्रकरणाची गंभीर नोंद घेत सामाजिक कार्यकर्ते आणि उच्च न्यायालयातील अधिवक्ता अॅड. डॉ. राजू राम आणि अॅड. शिल्पा राजू राम यांनी महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क आयोगाकडे अधिकृत तक्रार दाखल केली होती.

तक्रारीमध्ये जबाबदार अधिकारी तसेच ठेकेदारांवर यांची उच्चस्तरीय चौकशी करून, फौजदारी कारवाई करण्यात यावी तसेच पीडित कुटुंबाला तात्काळ ५० लाख ते १ कोटी रुपयांची नुकसान भरपाईची मागणी करण्यात आली होती. याबाबत आयोगाने तत्काळ कारवाई करत तक्रारीची सखोल छाननी केल्यानंतर आयोगाने कल्याण डोंबिवली महानगरपालिका अधिकाऱ्यांच्या निष्काळजीवर प्राथमिक जबाबदारी निश्चित केली. घटना तपासण्यासाठी पोलीस उपायुक्तांना तात्काळ अहवाल सादर करण्याचे आदेश दिला. मृत बालकाच्या पालकांना मानवी आधारावर आर्थिक नुकसानभरपाई देण्याची प्रक्रिया गतीमान करण्याचे निर्देश दिले. तसेच दोषींवर आवश्यक ते फौजदारी प्रशासकीय कारवाई करण्याचे संकेत दिले आहेत.

या घटनेनंतर माध्यमांशी संवाद साधताना अॅड. डॉ. राजू राम म्हणाले, उघड्या ड्रेनेजमुळे एका निष्पाप बालकाचा मृत्यू हा प्रशासनाच्या गंभीर निष्काळजीचा परिणाम आहे. बालकाच्या कुटुंबाला न्याय मिळाल्याशिवाय आणि जबाबदारांवर कठोर कारवाई न झाल्यास अशा दुर्घटना थांबणार नाहीत. महापालिका क्षेत्रातील नागरिकांचे, बालकांचे मूलभूत हक्क सुरक्षित ठेवणे ही पालिकेची आणि राज्याची प्राथमिक जबाबदारी आहे आणि ते हक्क त्यांना मिळालेच पाहिजे, नागरिकांच्या व बालकांच्या न्याय हक्कासाठी आम्ही शेवटपर्यंत लढत राहणार असल्याचे राम यांनी सांगितले.

बाल हक्क आयोगाच्या हस्तक्षेपामुळे प्रकरण गांभीर्याने घेत चौकशीला वेग आला आहे आणि चौकशीचे आदेश देण्यात आले आहेत. जबाबदार अधिकारी, कर्मचारी तपासाच्या कक्षेत आले असून पीडित कुटुंबाला न्याय आणि भरपाईबाबत आशा निर्माण झाली आहे. या प्रकरणातील पुढील तपास तसेच कारवाईचे निरीक्षण आयोग आणि कायदेशीर तक्रारदारांकडून सातत्याने केले जाईल.

डोंबिवलीत सापडला महिलेचा मृतदेह

■ डोंबिवली। प्रतिनिधी,

कल्याण-शिव महामार्गावरील कोळेगाव परिसरात बुधवारी सकाळी किरकोळ घरगुती वादातून पत्नीची गळ्या आवळून पतीने हत्या केली. त्यानंतर पती फरार झाला. त्याला शोधण्यासाठी मानपाडा पोलीसांची पथके रवाना झाली आहेत. गुन्हे शाखेच्या कल्याण युनिटनेही तपासास गती दिली आहे. पोलीसांनी सुदृग निवास चाळीतील घरमालक वासुदेव दिवाणे यांच्या फिर्यादीवरून पोपट दाहिजे याच्या विरोधात गुन्हा दाखल केला आहे. काटई नाक्यावरील कोळेगावात असलेल्या कृष्णाई नगरमध्ये असलेल्या सदरू निवास चाळीतील रूम नं. ४ मध्ये ज्योती आणि पोपट दाहिजे वास्तव्यास होते. पोपट यश डेव्हलपर्सकडे विगारीचे काम करतो. बुधवारी सकाळी यश डेव्हलपर्सचे बाळ्यासाहेब म्हस्के यांनी पोपट कामावर का आला नाही हे पाहण्यासाठी गेले असता घराचा दरवाजा बाहेरून बंद होता. घरमालक वासुदेव यांना याबवत कळविले. म्हस्के यांनी ज्योतीच्या मोबाईलवर संपर्क साधला. ज्योतीच्या मोबाईल फोनचा आवाज घरातून येत होता. खिडकीतून डोक्यावर पाहिले असता फरशीवर रक्त आढळले. दिवाणे आणि म्हस्के यांनी दाराला बाहेरून लावलेले कुलूप तोडून खोलीत प्रवेश केला. वासुदेव यांनी पोलीसांच्या मदतीने स्थानिक डॉक्टरांना बोलावले. डॉक्टरांनी ज्योतीला मृत घोषित केले. पती पोपटने ओढणीच्या मदतीने गळ्या आवळून पत्नला ठार मारल्याचे फिर्यादीत म्हटले आहे. मानपाडा पोलीसांनी घटनास्थळी पोहोचून पंचनामा केल्यानंतर ज्योतीचा मृतदेह कडोमपाच्या शास्त्रीनगर रुग्णालयाकडे पाठवून दिला.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटिंग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पुर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईंदर (पुर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहिल, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षेच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com